

Røkka ikki til

TÆR 200 mill. kr., sum figgjarmálaráðharrin metir mugu sparast á verandi figgjarlóg, fara eftir øllum at døma als ikki at røkka til. Skulu vit ganga eftir úttalissunum hjá figgjarstjóranum í Tinganesi, sum leygdagin úttalar seg til Dimmalætting. Hann sigur nevnliga, at undirskotið á figgjarlóginum í ár fer ikki at verða tær 300 mill., sum Jógván Sundstein hevur nevnt, men heldur nærri teimum 400 mill. Og næsta ár skal so sparast frá 400 mill. kr. niður á null, sigur figgjarstjórin í landsstýrinum.

NÚ er tað sum so einki lógið í, at ymsir persónar hava ymsar metingar um framtíðina. Men í hesum førinum, tá talan er um búskaparligu gongdina í samfelagnum í hesum árinum vit eru í — og tá talan er um tveir av mest framstandandi figgjarfrøðingunum í landsstýrinum, nevnliga sjálvan figgjarmálaráðharran og figgjarstjóran, so er tað ikki at skilja, at teir skulu hava so ymsiskar metingar um útlitið restina av árinum.

NÚ kann ein siga, at 100 mill. kr. á muni er ikki so nógv. Men tað er tað í veruleikanu, tá vit tosa um antin 300 ella 400 mill. kr. Úttalissi figgjarstjórans í Dimmalætting leygdagin munnu hava lopið hvøkk á mong, sum fyrri bert góðari viku síðani hoyrdu ein eitt sindur døpurhugaðan figgjarmálaráðharran boða frá, at figgjarlógin fór ikki at halda, men fór at hava eitt hall uppá 200 mill. kr. umframt budgetteraða undirskotið uppá 90 mill. kr.

SOLEIÐIS sum stóðan sær út í løtuni bendir nógv á, at tað verður heldur figgjarstjórin í Tinganesi, sum fær rætt, tá hetta árið er farið at líða. Og ikki figgjarmálaráðharrin. Ella hvør veit, kanska hvørgin teirra. Skelkandi tíðindini í útvarpinum nú um dagarnar, at minimalt av fiski er komið upp á land henda fyrsta ársfjórðingin og at partrolarnir nú eru lagstir á toskin, kundubent á, at vit fram móti ársloki kanska fara at hava eitt hall, sum er bæði størri enn tær 300 mill. hjá Sundstein og tær 400 hjá Kára Petersen.

NÚ veit hvørt mansbarn her á landi, at vit eiga ein sera bjartskygdan figgjarmálaráðharran, sum altíð vil øllum væl og altíð endar við orðunum: »Tað man fara at ganga kortini, tað trúgvi eg uppá«. Sjálvandi er tað gott, at okkara hægstu menn ikki taka alt mót frá fólki, men royna at ugga og slætta sjógvn. Men harfyri má tað eisini vera eitt krav til slíkar menn, at teir siga sum er og einki dylja, tí tá vanlukkan er hend, gerast tíðindini bara so mikið verri. Fyri tí at kunna byrgja upp fyri teimum ringastu avleiðingunum mugu vit vera realistisk og lata fólk vita, hvussu stóðan veruliga sær út.

TAD skal tí vera vón okkara, at figgjarmálaráðharrin næstu ferð hann úttalar seg til pressuna um búskaparligu stóðuna og hallið á figgjarlóginum í ár, at hann leggur øll kort á borðið. Landsins hægsti maður á tí búskaparliga økinum hevur stóra ábyrgd at røkja móttvegis Føroya fólki. Ein hin fremsta skylda hansara er at kunna fólk um stóðuna í landinum so hvørt, og í hesum førinum er kanska vert at nevna upp-

skot sambandsflokksins um at landsins myndugleikar javna og oftrari enn nú skulu upplýsa almenningin um figgjarligu stóðuna. Ikki við tí endamáli, at sambandsmenn harvið skulu hava mæguleika einvíst og uttan ábyrgd at »hongja« landsstýrið út fyri eitt ella annað, men heldur at koma við nýggjum og ítøkiligum uppskotum til loysnir av teinum og øðrum slag. Hetta hava vit tianverri sæð alt ov lítið til frá tí størsta andstøðuflokkinum á tingi.

TAD einasta, vit hoyra frá hesum flokki, er tann aftur vendandi júkanin: »Góða mamma, tað var ikki eg, dreingirnir teir fyrdur meg«. Tað er bara javnaðarmenn, sum eru upphavið til allar teir trupulleikar, sum samfelagið hevur at dragast við í dag. Pauli Ellefsen og hansara landsstýri eru friðað í klassa A. Hetta er sann sambandsandin í dag og ivast nakar, so lesið málagníð hjá flokkinum, Dimmalættingina. Vendið um og vísið heldur, at eisini tit hava samfelasábyrgd sum andstøðuflokkur.

Hálvalmennar fyrítøkur eru av tí ónda

-Vit hava fleiri dømi um tílíkar, sum spæla privatar, og hava slanguna í landskassan. Annaðhvørt skal ein fyrítøka vera privat ella almenn, skrivur Thomas Arabo, landsstýrismaður

Nú um dagarnar var aftur eitt privatiseringsuppskot í tinginum, og hesa ferð var tað landsverkfrøðingsstovnurin, sum stóð fyrri skotum. Henda »privatiseringsdillan« stingur seg upp av og á kanska serliga í vánaligum tíðum.

Nakrar av uppgávunum, sum skulu loysast í samfelagnum, eiga at verða loystar av privata fyrítaksseminum, og snýr hetta seg um uppgávur, har peningur skal tjanast til samfelagið, og upp-

gávur, har tann góði parturin av privata virkseminum kann útnyttast, so sum kappingarferi osfr.

Aðrar uppgávur í samfelagnum verða røktar av tí almenna. Dømi um hesar eru skúlaverkið, hospitalverkið, telefonverkið, veganetið, samferðslan og partvis tíðindatænastan. Grundtankin aftanfyrir almenna virkseimið er, at hesir partar av samfelasvirkseminum fyrst og fremst skulu tæna einum endamáli fyri tann vanliga borgaran. Givið er, at

hendan almenna tænastan, sum verður veitt igjøgnum hesar organisatiónir, sum tað almenna eigur, má umskipast av og á, og hon má innstilla seg uppá tær broyttu umstøðurnar, ið eru í samfelagnum. Hetta er galdandi fyri allar organisatiónir, eisini tær privatu.

Ein uppgáva hjá okkum politikarum er at hava eyga við, at almennar fyrítøkur og organisatiónir virka eftir tí endamáli, sum vit hava fyriskrivað teimum, og tí er tað ikki

Thomas Arabo,
landsstýrismaður ivast
ikkí á, at
Landsverkfrøðingurin
eigur at vera almennur

so lítið av peningi, sum verður jattaður til alment virksemi. Tað er eisini okkara skylda at syrgja fyri, at teir organisatiónsformar, ið hesi virksemini arbeiða undir, hava mæguleika fyri at vera effektivir og yvirliva.

Ein privat organisatión hevur ofta tann fyrimunin fram um eina almenna, at hon er liðligari, hon tekur skjótari avgerðir, og kann vera skjót at umstilla. Tað eru fyrimunirnir. Vansarnir eru, at tað er torført at fáa privatar organisatiónir at arbeiða undir veruligari ábyrgd, og visa fylritil til samfagslig áhugamála.

Men eitt mugu vit leggja okkum í geyma, og tað er, at uttan mun til, um vit ganga inn fyri privatum virksemini ella almennum virksemini, so mugu tær organisatiónir, vit arbeiða við, antin vera reint almennar, soleiðis at vit hava »háls- og honds-rætt« yvir teimum, ella reint privatar, soleiðis at

tær koyra eftir teimum privatu, økonomisku mekanismunum, sum eru galdandi fyri marknaðarøkonomi.

Tað ringasta vit kunnu gera er at hava hálvalmennar fyrítøkur. Vit hava dømi uppá nakrar av hesum, sum spæla privatar og hava slanguna í landskassan. Eg haldi hetta er ógvuliga vandamikið, tí har rindar tað almenna pening út uttan at hava ávirkan á, hvat hendir.

Landsverkfrøðingurin almennur

Landsverkfrøðingsstovnurin hevur havt sera stóran týðning í hesum samfelagnum, bæði á ein og

annan hátt, og tað er eingin ivi í minari sál um, at hesin stovnur framhaldið eigur at verða alment ríkin og hildin á einum slíkum stóði, at hann bæði tekniskt og í aðrar mátar er forur fyri at røkja tær uppgávurnar, sum politikkarnir nú einaferð meta eru rættar á tí »statiska« samskiptisøkinum. Tað er einki, sum bendir á, at samfelagið verður betur farið við at lata privatar entreprenørar yvirtaka handan stovnin. At stovnurin so brúkar privatar entreprenørar til ávisar uppgávur er í lagi, og tað verður gjørt í rættliga stóran mun — ongantíð hevur verið hildið í alt ov stóran mun.

Hin »dynamiska« samferðslan, sum strandferðslan og postverkið standa fyri, eigur at vera á almennum hondum, um hon alla tíðina dugir at tilganga seg til samfelasgongdina og samfelasbúskapin. Hetta hevur gingið higartil, men greitt er, at um tær starvsfólka-fakfeløg, sum arbeiða innanfyri hesi øki, ikki vísa handahógv, men framtúra við krøvum og skipanum, sum gera organisatiónirnar so stírvnar, at tær geva teimum, sum eru for-talarar fyri privatum